

Το έργο της Αντιγόνης Κεφαλά

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχελακάκη: «Η Ελπίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τις ημέρες μας.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΘΗΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL gmichelpaint@gmail.com ή eothinon@gmail.com. Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις gmichelpaint@gmail.com ή kosmos@kosmos.com.au ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

Η προσπάθεια επιστροφής στο παιδικό παρελθόν που γίνεται με αυτό το ποίημα, μοιάζει ως αναζήτηση σημείων, που σύμφωνα με τις προλήψεις των βαλκανικών λαών προκαθορίζουν το μέλλον.

Μέρος Δ

Στην Κεφαλά η αγωνία του «Εγώ» για μια προσέγγιση με το «Εμείς», μοιάζει με την αγωνία του George Alexander, ενός άλλου ελληνικής καταγωγής ποιητή, ο οποίος σε ένα του ποίημα μας δείχνει την απόσταση του Εγώ από τους άλλους, ως αποξένωση και θάνατο. Γράφει ο Alexander: "To say "I" is to be buried six feet under. To say "I" is to be forced inside to watch the progressive remoteness of things At the bright periphery of the hole".

Ο εγκλεισμός στο «Εγώ», εξ' αιτίας των αντικειμενικών δυσκολιών που δεν επιτρέπουν να δημιουργηθεί η συνείδηση του «Εμείς» και ουσιαστικής αίσθησης συλλογικότητας, προβάλλεται από την Κεφαλά στο ποίημα Οικογενειακή ζωή. Εδώ γίνεται θέμα η αίσθηση της απώλειας του συλλογικού «μέτρου», ως «αξία» που δίνει τη δυνατότητα στην μεταναστευτική ομάδα, να τοποθετηθεί δημιουργικά στο παρόν. Το ποίημα παραπέμπει σε μια ομάδα ανθρώπων, όπου το κάθε μέλος γνωρίζει τη θέση και το ρόλο του, όπως ακριβώς σε μια οικογένεια. Όμως ο κόσμος αυτής της ενότητας, μέσα από το σοκ της μετανάστευσης, δεν είναι σε θέση να αποτιμήσει ρόλους και αξίες. Το ποίημα αρχίζει με δύο απανωτά ρήματα, μία μετοχή και ένα ουσιαστικό: «Κουράστηκα», «να κάθομαι», «περιμένοντας» «μια κατανόηση»· και ενώ ήδη έχει δημιουργηθεί μια επιταχυνόμενη κίνηση, σταματάει απότομα με μια φράση, και κλίνει το πρώτο μέρος του ποιήματος με το τράνταγμα που κάνει μια πόρτα, καθώς πέφτει με πάταγο μπροστά στο πρόσωπό μας. «Το μέτρο μέσα μας έχει κιόλας ξοδευτεί!» θα γράψει. Η φράση μας αφήνει έκπληκτους και σοκαρισμένους με την καθαρότητα της διατύπωσης και τη γύμνια της αλήθειας. Η ποιήτρια εδώ, καθώς νοιώθει ότι αποτελεί μέρος μιας ενότητας, αποτιμά και τις επιπτώσεις στο άτομο, όταν η ενότητα στην οποία αναφέρεται έχει χάσει το μέτρο της. Χωρίς μέτρο πως θα αποτιμηθεί η προσφορά; Το «μέτρο» δεν είναι διαχρονικά δεδομένο· κάτι που το έχουμε και δεν θα το χάσουμε, όπως διδάσκει η εθνική προπαγάνδα, δεν είναι μια ποιότητα που κληρονομείται, αλλά μια ποιότητα που πρέπει πάντα να κερδίζεται σε κάθε εποχή και κάτω από τις εκάστοτε ιδιόζουσες συνθήκες. Και ιδιαίτερα στην μετανάστευση είναι κάτι που πρέπει να δημιουργηθεί από την αρχή με πολύ κόπο και परिσκεψη.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΖΩΗ

Κουράστηκα να ζω στο σπίτι με ξέ-

My brother and I in Athens.

νους να κάθομαι στα ίδια τραπέζια περιμένοντας αποδοχή που ποτέ δεν έρχεται μια κατανόηση που δε θα γεννηθεί, το μέτρο μέσα μας έχει κιόλας ξοδευτεί.

Μετά βγαίνω στους πολυθρόμβους δρόμους και σας βλέπω, παλλικάρια, που για σας όλα είναι «για πάντα» να μιλάτε ή να γελάτε στα τρένα αγνοώντας το σπόρο που άρχισε κιόλας τη δουλειά του, με τυφλά χέρια και τον σκέφτομαι σιωπηλό πια, φορτωμένο χρόνια που δεν τα 'ζησε να περπατά μονάχος του σε κατάφυτους κήπους μες στη βροχή, αναζητώντας τη λησμονιά. Βλέπουμε πως το πρώτο ξάφνιασμα με τους πρώτους πέντε στίχους του ποιήματος, δημιουργεί έναν εαυτό ερείπιο. Το υποκείμενο νοιώθει αδικαίωτο, μέσα σε έναν κόσμο που

θέλει να τον νοιώσει ως μια οικογένεια, αλλά αυτή η οικογένεια έχει χάσει το μέτρο της. Περνώντας όμως στο δεύτερο μέρος του ποιήματος, ακολουθεί ένα δεύτερο τράνταγμα. Το υποκείμενο νοιώθει πως το μέτρο της κατανόησης είναι επιλεκτικό, έχει δημιουργηθεί για να ευνοεί τα «παλικάρια» «για πάντα». Η λέξη «για πάντα» οδηγεί σε μια άλλη διάσταση της ποίησης της Α. Κ., όπου στην έννοια του χρόνου που περιέχεται στα ποιήματά της, το μέλλον είναι πάντα προβληματικό, κάτι που θα δούμε πιο αναλυτικά παρακάτω. Αυτή η διπλή απογοήτευση για την απώλεια του μέτρου, και η επιλεκτική εύνοια προς τα παλικάρια, οδηγεί το υποκείμενο στο εσωτερικό σπλάι, εκεί που οι σχέσεις λειτουργούν μεταξύ του Εγώ και του Εσύ, και δεν πάνε πάρα πέρα. Και που για την ύπαρξη, η μόνη εξυψωτική κίνηση που μπορεί να κάνει, είναι αυτή της τέχνης.